

Маріупольський державний університет
(повне найменування вищого навчального закладу)
Кафедра філософії та соціології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОКПП 1.2.3. ІСТОРІЯ СОЦІОЛОГІЇ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

галузь знань _____ 05 Соціальні та поведінкові науки _____

(шифр і назва)

спеціальність _____ 054 Соціологія _____

(шифр і назва спеціальності)

факультет _____ історичний факультет, кафедра філософії та соціології _____

(назва інституту, факультету, відділення)

Маріуполь
2020-2021 навчальний рік

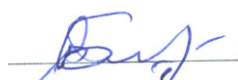
Робоча програма «Історія соціології» для студентів за спеціальністю 054
Соціологія

Розробник: Зубченко О.С., кандидат соціологічних наук, доцент кафедри
філософії та соціології

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри філософії та соціології.

Протокол від «27» серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри філософії та соціології

(підпис)

Б.В.Слющинський

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	Заочна форма
Кількість кредитів 9	Галузь знань 054 Соціологія Напрямок підготовки Соціологія	Дисципліна професійної підготовки	
Модулів - 2	Спеціальність 054 Соціологія	Рік підготовки	
Змістових модулів - 2		1-й	1-й
Індивідуальна науково-дослідницька робота за вибором студента		Семестр	
Загальна кількість годин - 270		1-й, 2-й	1-й, 2-й
Тижневих годин для денної форми навчання – 4, Аудиторних – 90 Самостійної роботи студента - 180	Освітній ступінь: бакалавр	Лекції	
		46 год	18 год
		Практичні заняття	
		44 год	18 год
		Самостійна робота	
		180 год	234 год
		Індивідуальні завдання 4 год	
Вид контролю – залік, іспит			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 90/270год. (33/67%)

для заочної форми навчання – 36/234 год(13/87%)

2. Мета та завдання навчальної дисциплін

Мета дисципліни «Історія соціології» полягає у формуванні у студентів знань щодо основних напрямків і школах в історії соціології, вивченні студентами ключових ідей та концепцій класичної соціологічної теорії, усвідомленні ними аналітичного потенціалу соціологічної думки.

Вивчення дисципліни дозволить сформувати у студентів соціологічної уяви, поглибити знання про історичний розвиток поглядів на суспільні явища та процеси, про місце людини в соціальній організації, механізми та умов ефективної соціалізації. Засвоєння матеріалу курсу сприятиме опануванню студентами законів та особливості розвитку соціологічних теорій, логіки пізнавального процесу, становленню наукового стилю мислення.

Завданнями вивчення дисципліни «Історія соціології» є:

- ознайомлення студентів з розвитком соціологічної думки від античності
- до середини XIX ст. та теоретичною соціологічною спадщиною XIX–XX ст.;
- оволодіння загальною логікою соціологічної теорії,
- вироблення вміння формулювати теоретичні моделі для вирішення
- наукових і навчальних проблем, виконання науково-дослідницьких завдань.

Згідно з вимогами освітньої програми студенти повинні:

Знати:

- передумови виникнення соціології як самостійної науки,
- її відміну від попереднього етапу розвитку соціологічної думки -
- протосоціологічного, її ознаки наукового знання,
- головні етапи становлення і розвитку соціології в XIX-XX ст.,
- основні теорії і концепції, що виникли в цей період в зарубіжній, та вітчизняній соціології;

Вміти:

- реферувати наукову соціологічну літературу,
- складати словник основних понять та категорій соціологічної науки,
- написати текст реферату, есе тощо;
- застосовувати категоріальний апарат соціології для аналізу соціальних процесів.

Навчальна дисципліна «Історія соціології»

сприяє досягненню наступних результатів навчання

РН1. Використовувати понятійний апарат соціології в освітній, дослідницькій та інших сферах професійної діяльності.

РН2. Розуміти історію розвитку соціології, її сучасні концепції та теорії, основні

<p>проблеми.</p> <p>РН 3. Застосовувати положення соціологічних теорій та концепцій до дослідження соціальних змін в Україні та світі.</p> <p>РН 4. Пояснювати закономірності та особливості розвитку і функціонування соціальних явищ у контексті професійних задач.</p>	
<p>забезпечує формування та розвиток таких компетентностей:</p>	
<p>Інтегральна компетентність</p>	<p>Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері соціології, що передбачають застосування основних соціологічних теорій і методів та характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.</p>
<p>Загальні компетентності</p>	<p>ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК02. Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p>ЗК04. Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК05. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).</p> <p>ЗК08. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК09. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.</p> <p>ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p>
<p>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності</p>	<p>СК01. Здатність оперувати базовим категоріально-понятійним апаратом соціології.</p> <p>СК02. Здатність до опанування та використання основних класичних та сучасних соціологічних теорій.</p> <p>СК03. Здатність аналізувати соціальні зміни, що відбуваються в Україні та світі в цілому.</p> <p>СК04. Здатність збирати, аналізувати та узагальнювати соціальну інформацію з використанням соціологічних методів.</p> <p>СК05. Здатність самостійно планувати, організовувати та проводити соціологічне дослідження</p> <p>СК06. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.</p> <p>СК07. Здатність презентувати результати соціологічних досліджень для фахівців та нефхівців</p> <p>СК09. Здатність розумітися на специфіці суспільних процесів та особливостях розвитку соціальних спільнот в регіоні.</p>

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль № 1. Класичне соціологічне знання XIX – початку XX ст.

Тема 1. Предмет історії соціології як науки.

Об'єкт і предмет історії соціології. Особливості історичного розвитку соціологічного знання, зв'язок його еволюції з історією суспільства та культурними традиціями. Періодизація історії соціології: критерії, етапи, особливості. Місце історії соціології в структурі соціологічного знання. Значення історії соціології для розвитку сучасної соціології.

Тема 2. Соціальне знання античності

Міф та епос як найдавніші форми відображення дійсності первісного та раннього класового суспільства.

Соціальне знання в культурах Стародавнього Сходу. Протосоціологічне знання стародавнього Китаю, Індії, Вавілону, Єгипту. Зародження елементів наукового знання в межах античної культури Греції та Риму.

Соціально-економічна та політична обумовленість емпіричних досліджень в античних суспільствах. Значення праць логографів та істориків (Геродот, Фукидід, Полібій та ін.) для розвитку наукового знання. Проблеми суспільства та людини у творчості Демокріта.

Вчення Платона про суспільство. “Ідеальна держава” Платона. Проблеми суспільства, людини та сенсу її життя у творчості Аристотеля. Аристотель про походження, сутність і форми держави.

Тема 3. Соціальне знання епохи Середньовіччя та Нового часу

Зміна світоглядної парадигми суспільствознавства. Людина і сенс її життя у вченнях “отців церкви”. Теософія Августина Блаженного як спроба есхатологічного опису всесвітньої історії людства. Концепція “двох градусів”.

Гуманісти епохи Відродження: нові уявлення про людину та її світ у творчості А. Данте, Ф. Петрарки, Л. Бруні, Л. Валли та ін.

Соціальні утопії Т. Мора та Т. Кампанелли, пошук ідеального державного устрою.

Вчення про державу Н. Макіавеллі. Ж. Боден про значення географічного фактора в історії. Ідеї природного права та “суспільного договору” у творчості Г. Гроція.

Особливості розвитку соціального знання Нового часу. Соціальна концепція Т. Гоббса. Вчення про людину й “суспільний договір”. “Природне право”, “суспільний договір” і утворення держави. Концепція лібералізму Д. Локка.

Ш. Л. Монтеск'є про позитивні закони розвитку суспільства. Соціальне вчення Ж. Ж. Руссо. Ідеї “природного права” і “суспільного договору” як

ідеологія свободи людини. Руссо про приватну власність як причину соціальної нерівності.

Розвиток емпіричних, демографічних і статистичних досліджень у XVII–XIX ст. Виявлення економічних законів суспільства представниками англійської політичної економії (В. Петті, А. Сміт, Д. Рікардо). Школа “політичних арифметиків” та її роль у дослідженні соціальних явищ. Демографічні та статистичні дослідження в Німеччині І. П. Зюссмільха та Г. Ахенваля.

Тема 4. О.Конт – засновник класичної соціології

Поняття позитивізму в соціології. О. Конт «Дух позитивної філософії». О. Конт: короткий біографічний нарис. Предмет і завдання соціології, її місце в класифікації наук. Методологічний принцип О. Конта. Соціальна статика і соціальна динаміка. Стадії розвитку свідомості - теологізм (фетишизм, політеїзм, монотеїзм), метафізична, позитивна. Ієрархія видів суспільного прогресу і людського вдосконалення. Методологія соціального знання за О.Контом. Принципи соціології - емпіризм, позитивізм, фізикалізм.

Тема 5. Еволюційна соціологія Г. Спенсера

Життя і творчість Г.Спенсера. Суспільство як організм. Подібність між біологічним і соціальним організмами. Структура суспільства і його соціальні типи. Військові та промислові суспільства. Еволюціонізм як головна особливість вчення Г. Спенсера. Неорганічний, органічний і надорганічний типи еволюції. Однолінійний і багатолінійний види еволюції. Соціальна еволюція. Первинні та вторинні чинники еволюції. Вчення про соціальні інститути. «Засади соціології». Продуктивна, розподільна і регулятивна система органів в рамках соціальних інститутів. Домашні інститути. Обрядові інститути. Політичні інститути. Церковні інститути. Промислові інститути. Професійні інститути. Ставлення Г. Спенсера до соціалізму.

Тема 6. Натуралізм в соціології

Поняття натуралізму в соціології. Соціал-біологізм і соціальний механіцизм. Редукціонізм, механічний і фізичний. Соціальний органіцизм і соціал-дарвінізм. Соціал-дарвіністське напрямком в соціології. Погляди Л. Гумпловича і Г.Ратценхофера. Боротьба як фактор соціального життя. Прості і складні соціальні групи. Пануючі та підлеглі соціальні групи. Вчення про конфлікт. Класифікація інтересів по Ратценхоферу. Соціологічні ідеї А. Смолла і У. Самнера. Класи інтересів по Смолу. Соціальний конфлікт і соціальна злагода. Звичай і звички - визначальний чинник розвитку суспільства по Самнеру. «Ми-група» та «вони-група».

Расово-антропологічний напрям в соціології. Расовобіологічний фактор за Гобіно. Обрані та знедолені раси по Летурно. Антропосоціологія Отто Амона. Теорія переваги арійців Хаустон Чемберлена.

Географічний напрямок в соціології. Г. Бокль (Англія), К. Ріттер, Ф. Ратцель, К. Хаусхофер (Німеччина), Ж.Реклю, П. Відаль (Франція), І.Мечников та В.Ключевський.

Тема 7. К. Маркс і його роль в соціології

Короткий біографічний нарис і основні етапи творчості. Матеріалістичне розуміння історії як основа соціологічної концепції К. Маркса. Проблеми, форми та наслідки відчуження праці. «Ядро» суспільної формації - спосіб виробництва. Продуктивні сили і виробничі інтереси. Види суспільно-економічних формацій. Суперечності в соціологічній концепції К. Маркса. Теорія держави. Комунізм. Взаємодія суспільства і особистості в соціологічному творчості К. Маркса. Особистість - продукт суспільства. Взаємозв'язок соціального та економічного в аналізі К. Марксом соціальної структури. «Капітал». Власність на засоби виробництва - основа поділу суспільства на класи. Пролетаріат. Теорія класів. Проблеми способу життя та соціального часу. Значення ідей К. Маркса для подальшого розвитку соціології

Тема 8. Психологічний напрямок в соціології

Поняття психологічного напрямку в соціології. Психологічний еволюціонізм, групова психологія, психологія наслідування, психологія народів, інстинктивізм, інтеракціонізм. Психологізм. Психологічний еволюціонізм в соціології. Погляди Л. Уорда. Генезис і телезис. Концепція соціальних сил. Соціократія. Соціологічна творчість Ф. Гідінгса. Соціологія - вчення про розумові явища. Ідея родової свідомості. Інстинктивізм в соціології. Вільям Мак-Дугалл. Психологія народів. «Народний дух». Вільгельм Вундт. Мова, міфи і звичаї - компоненти «духу народу». Групова психологія. Погляди Г. Лебона. «Психологія натовпів». Однорідний і різнорідний натовп. Теорія наслідування. Ідеї Г. Тарда. Повторення (наслідування), протилежність (опозиція) і пристосування (адаптація) як типи соціальних процесів. Проблеми натовпу. Роль комунікативних засобів (друку, телефону, телеграфу). Зародження інтеракціонізму. Творчість Ч. Кулі. Самосвідомість, суспільна свідомість.

Тема 9. Соціологічна творчість Ф. Тьоніса та Г.Зімеля

Соціологічна творчість Ф. Тьоніса. Предмет соціології. Класифікація соціології. Вчення про форми соціального життя. «Громада» та «співтовариство». Співвідношення соціології та політики. Значення соціологічної творчості Ф.Тьоніса.

Короткий біографічний нарис і загальна характеристика творчості Г. Зімеля. Предмет формальної соціології. Поняття взаємодії. Аналіз суспільства на формах взаємодії. Конфлікт. Конкуренція. Верховенство. Наслідування. Розподіл праці. Освіта. Партії. Авторитет. Представництво. Договір.

Класифікація соціальних форм. Підпорядкування. Панування. Примирення. Змагання. Мода. Соціальний тип. Ігрові форми. Вільне спілкування. Флірт. Аналіз капіталістичного суспільства. Загальне відчуження.

Характеристика інтелекту і грошей. Соціальна група і індивід. Соціально-груповою структурою суспільства і місце в ній індивіду. Соціальна диференціація. Проблеми конфлікту. Значення соціологічної творчості Г.Зіммеля.

Тема 10. Соціологічна творчість М. Вебера

Короткий біографічний нарис і загальна характеристика соціологічного вчення. Теорія соціальної дії. Цілераціональна, ціннісно-раціональна, афективна і традиційна соціальна дія. Розуміюча соціологія М. Вебера.

Принцип розуміння. Проблема цінності та оцінки. Вчення про ідеальні типи. Абстрактні типи.

«Ремесло», «капіталістичне господарство», «капіталістична культура». Вчення про типи панування. Бюрократичне управління. Традиційне панування. Харизматичне панування. Проблема легальності та легітимності. Класові і статусні відмінності. Соціологія релігії. Протестантська етика. Значення соціологічної творчості М.Вебера.

Тема 11. Соціологічна творчість Е. Дюркгейма

Короткий біографічний нарис і загальна характеристика соціологічного вчення. Предмет соціології та трактування суспільства. Соціальний факт. Соціологія як соціальна морфологія, соціальна фізіологія і загальна соціологія. Співвідношення соціології з іншими науками. Теорія суспільства - «соціологізм». Правила соціологічного методу Е. Дюркгейма. Причинний і функціональний аналіз.

Солідарність і розподіл праці. Механічна і органічна солідарність. Соціологічна концепція моралі Е. Дюркгейма. Моральність і солідарність. Моральність суспільства та індивіда. Соціальний характер моральності. Моральний порядок. Мораль і релігія в соціологічній творчості Е. Дюркгейма. Функціональні наслідки моралі. Цементуюча, відтворювальна ейфорична, дисциплінарна функції релігії.

Особистість і суспільство. Прояв індивідуальних здібностей. Проблема самогубства. Егоїстичне, альтруїстичне і аномічне самогубство. Виховання й освіта як соціологічна проблема. Значення соціологічної творчості Е. Дюркгейма.

Тема 12. Соціологічна система В. Парето

Короткий біографічний нарис і загальна характеристика вчення. Соціологія як логічно-експериментальна наука. Суспільство як система. Рівновага. Психологічний рівень соціальної дії. Динамічна система. Логічні та нелогічні дії. Незмінні, постійні і похідні нелогічні дії (почуття). Резидії та деривати. Концепція еліти. Циркуляція еліти. Механізм влади. Значення соціологічних поглядів В. Парето.

Тема 13. Становлення емпіричної соціології

Поняття емпіричного соціального дослідження. Передісторія емпіричної соціології. Дж.Граунт. У. Петті. Порівняльна статистика. Соціальна статистика

і роль А. Кетле у її становленні. Методологічні принципи соціальної статистики. Методика статистичного аналізу. Моральна статистика та соціальна гігієна. Моральна статистика А.Вагнера і А.Геррі. Соціальна статистика - Л. Віллермо (Франція), Е. Чедвік (Англія), Р. Вірхов (Німеччина). Емпіричні соціальні дослідження у Франції в другій половині XIX - на початку XX ст. Ф.Ле Пле та вивчення сім'ї. Г.Тард та соціальні витоки злочинності. Емпіричні соціальні дослідження в Англії наприкінці XIX ст. Ч.Бут, вивчення населення міста. Диференціація класів. Емпіричні соціальні дослідження в Німеччині в другій половині XIX – на початку XX ст. Закон Енгеля. А.Вагнер - аналіз статистики самогубств. А.Льовенштейн - анкетування в індустріальних районах Німеччини. «Ліга за соціальну політику».

Тема 14. Значення класичного етапу розвитку соціології для подальшого становлення соціального знання

Класичний етап розвитку соціології: основні підсумки. Основні напрямки західної соціології в рамках її класичного етапу. Позитивізм. Марксизм. Веберіанство. Загальні риси західної соціології в межах її класичного етапу. Соціологічна методологія. Критика капіталізму. Перші школи в соціології. Французька соціологічна школа. Чиказька соціологічна школа.

Змістовий модуль 2. Розвиток соціології у XX – на початку XXI ст.

Тема 15. Соціологія XX ст.: загальна характеристика, предмет, періодизація

Загальна характеристика соціології XX ст. Поняття сучасного етапу в соціології. Часові межі сучасного етапу соціології та його підстави. Особливості сучасного етапу соціології. Предметне поле соціології. Підходи до трактування предмета соціології. «Ядро» і «периферія» предмета соціології. Періодизація соціології XX ст. Перший період (1920-1930-і рр.). Другий період (1940-1960-і рр.). Третій період (1970-перша половина 1980-х рр.). Четвертий період (друга половина 1980-х - наші дні).

Тема 16. Чиказька соціологічна школа

Розвиток емпіричної соціології в США на початку XX ст. Віхи творчого шляху У.Томаса і Ф.Знанецького. Загальна характеристика і проблемне поле «Польського селянина». Чиказька школа в соціології, її основні етапи, досягнення, значення для подальшого розвитку соціології. Життєвий і професійний шлях Р.Парка. Життєвий і професійний шлях Е.Бьорджесса. Поняття та сутність інвайронменталізму. Натуралізм Дж. Д'юї. Характеристика поглядів У.Огборна і Л.Вірта. Криза Чиказької школи та її значення для соціології. Значення Чиказької школи в історії соціології.

Тема 17. Багатоманіття соціологічних розвідок 1910-1940-х років

Зародження індустріальної соціології. Хотторнський експеримент. Теорія людських відносин. Соціометрія і вивчення груп в соціології. Творчість

Дж.Морено. Вивчення соціальних груп в соціології. Біхевіоризм. Когнітивна теорія Е.Толмена і К.Халла. Система «стимул-реакція» Б.Скінера. Концепція технократії Т.Веблена. Емпірична соціологія П.Лазарфельда.

Тема 18. Соціологія П.Сорокіна

П. Сорокін: соціологічні теорії американського періоду творчості. Основні ідеї роботи «Соціологія революцій». Концепція соціальної стратифікації та соціальної мобільності. Концепція соціокультурної динаміки. Ідеї інтегралізму в соціології П.Сорокіна.

Тема 19. Структурний функціоналізм Т.Парсонса та Р. Мертона

Життєвий шлях і загальна характеристика творчості Т.Парсонса. Теорії соціальної дії, соціальної системи і структурно-функціонального аналізу. Суспільство і його типи. Стадії еволюції суспільств. Шлях Р.Мертон у соціології. Явні та латентні функції. Структура соціологічного знання та теорії середнього рівня. Поняття «аномії» та «аномійної» поведінки.

Тема 20. Франкфуртська школа соціології

Загальна характеристика. Антипозитивістська позиція. Соціологічний аналіз капіталізму. Критика сучасного суспільства. Концепція авторитарної особистості. Соціологічні ідеї М.Хоркхаймера і Т.Адорно. Погляди Г. Маркузе. «Одновимірна» людина. Неомарксизм. Аналіз процесів соціалізації та трансформації інституту родини у капіталістичному суспільстві. Творчість Ю. Хабермаса. Теорія комунікативної дії. Етика дискурсу.

Тема 21. Виникнення і розвиток символічного інтеракціонізму

Загальна характеристика символічного інтеракціонізму. Специфіка символічного інтеракціонізму як соціологічної парадигми. Чиказький і айовський напрямки. Дж. Мід - засновник символічного інтеракціонізму. Концепція символічного інтеракціонізму. Структура особистості в концепції Дж.Г.Міда. Погляди на процес становлення особистості. Соціологічна творчість Г. Блумера. Проблема символічного взаємодії. Аналіз колективної поведінки. Концепція соціального обміну Дж. Хоманса та П.Блау. Ідеї символічного інтеракціонізму в роботах Е. Гоффмана. Дослідження світу повсякденного життя людей. Рамковий аналіз. Проблема особистості і «драматургічний підхід».

Тема 22. Феноменологічна соціологія та етнометодологія

Теоретичні витoki феноменологічної соціології. Повсякденна соціальна реальність і життєвий світ як предмет феноменологічної соціології А.Шюца. Актуальність концепції «людини, яка повернулася». Соціальне конструювання особистості П. Бергера і Т. Лукмана. Соціологія повсякденності В.Бернхарда. Етнометодологія як парадигма соціології другої половини ХХ ст. Проблеми соціології сенсу Г.Гарфінкеля.

Тема 23. Конфліктологічна парадигма у соціології

Основні положення конфліктної моделі суспільства Р.Дарендорфа. Критика класової соціології К.Маркса. Рівні вирішення конфліктів. Конфлікти та структурні зміни. Функції соціального конфлікту за Л.Козером. Теорія соціального порядку Д.Рекса. Соціальна та системна інтеграція Д.Локвуда. Загальна теорія конфлікту К.Боулдінга.

Тема 24. Соціологічні концепції індустріального та постіндустріального суспільства

Становлення соціологічної теорії постіндустріального суспільства. Контури нової соціальної системи за Д.Беллом. Доіндустріальне та індустріальне суспільства. Ознаки постіндустріального суспільства. Ідеал справедливого постіндустріального суспільства за Дж. Гелбрейтом. Проблема розподілу влади та доходів. Постіндустріальна концепція Р.Коена. Інформаційна цивілізація та «всесвітнє село» Р.Маклюена.

Тема 25. Багатоманітність течій сучасної соціології

Загальна характеристика соціологічної теорії 1980-2000-х рр. Криза в соціологічній свідомості і пошук шляхів виходу з неї. Соціологія дії А.Турена. Програмоване суспільство та рівні історичності. Генетичний структуралізм П.Бурд'є. Подвійне структурування соціальної реальності. Габітус та повсякденна практика соціальних взаємодій. Теорія соціальних систем Н. Лумана. Теорія структурації Е.Гідденса. Альтернативна соціологія Ч.Міллса та А.Гоулднера.

Тема 26. Соціологічне осмислення глобалізації та суспільних змін

Теорія соціальних змін П.Штомпки. Соціологічне уявлення та багатоманіття соціологій. Соціологія у посткомуністичних суспільствах. Глобальна соціологія І.Валлерстайна. «Світо-система». Центр, напівпериферія та периферія. Капіталізм як проблема соціології. Суспільство ризику У.Бека. Критика капіталізму, нова концепція держави та суспільства. «Поточна сучасність» З.Баумана. Соціальний вимір свободи. Індикатори соціальних змін. Загальна характеристика соціології постмодерну.

4. Структура навчальної дисципліни

Модулі та теми	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	Всього	Л	ПР	СР	Всього	Л	ПР	СР
Модуль 1. Класичне соціологічне знання XIX – початку XX ст.								
Тема 1. Предмет історії соціології як науки	9	2	2	5	8	2	2	7
Тема 2. Соціальне знання античності	7	2		5	8			7
Тема 3. Соціальне знання епохи Середньовіччя та Нового часу	9		2	7	9			7
Тема 4. О.Конт – засновник класичної соціології	9	2	2	5	8	2	2	7
Тема 5. Еволюційна соціологія Г. Спенсера	9	2	2	5	8			7
Тема 6. Натуралізм в соціології	9		2	7	9			7
Тема 7. К. Маркс і його роль в соціології	7	2		5	8	2	2	7
Тема 8. Психологічний напрямок в соціології	9		2	7	8			7
Тема 9. Соціологічна творчість Ф. Тьоніса та Г.Зімеля	9	2	2	5	8			7
Тема 10. Соціологічна творчість М. Вебера	7	2		5	8			7
Тема 11. Соціологічна творчість Е. Дюркгейма	9	2	2	5	8	2	2	8
Тема 12. Соціологічна система В. Парето	9	2		7	8			8
Тема 13. Становлення емпіричної соціології	7		2	5	8			8
Тема 14. Значення класичного етапу розвитку соціології для подальшого становлення соціального знання	9	2	2	5	8			8
Всього за модулем 1	120	20	20	78	120	8	8	102
ІНДЗ	2				2			
Змістовий модуль 2. Розвиток соціології у XX – на початку XXI ст.								
Тема 15. Соціологія XX ст.: загальна характеристика, предмет, періодизація	12	2	2	8	13	2	2	11
Тема 16. Чиказька соціологічна школа	13	2	2	9	13			11
Тема 17. Багатоманіття соціологічних розвідок 1910-1940-х років	12	2	2	8	13	2	2	11
Тема 18. Соціологія П.Сорокіна	12	2	2	8	12			11
Тема 19. Структурний функціоналізм Т.Парсонса та Р. Мертона	12	2	2	8	12			11
Тема 20. Франкфуртська школа соціології	12	2	2	8	13	2	2	11
Тема 21. Виникнення і розвиток символічного інтеракціонізму	13	2	2	9	13			11
Тема 22. Феноменологічна соціологія та етнометодологія	12	2	2	8	12	2	2	11
Тема 23. Конфліктологічна парадигма у соціології	12	2	2	8	11			10
Тема 24. Соціологічні концепції індустріального та постіндустріального суспільства	12	2	2	8	12			10
Тема 25. Багатоманітність течій сучасної соціології	12	2	2	8	12	2	2	10
Тема 26. Соціологічне осмислення	12	2	2	8	12			10

глобалізації та суспільних змін								
Всього за модулем 2	150	26	24	98	150	10	10	128
ІНДЗ	2				2			
Усього годин	270	46	44	176	270	18	18	230
ІНДЗ всього	4				4			

5. Теми семінарських занять

№ з.п.	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Соціальне знання античності	2	2
2	Соціальне знання епохи Середньовіччя та Нового часу	2	
3	О.Конт – засновник класичної соціології	2	
4	Еволюційна соціологія Г. Спенсера	2	2
5	Натуралізм в соціології	2	
6	К. Маркс і його роль в соціології	2	2
7	Психологічний напрямок в соціології	2	
8	Соціологічна творчість Ф. Тьоніса та Г.Зімеля	2	2
9	Соціологія ХХ ст.: загальна характеристика, предмет, періодизація	4	
10	Чиказька соціологічна школа	2	2
11	Багатоманіття соціологічних розвідок 1910-1940-х років	2	
12	Соціологія П.Сорокіна	2	2
13	Структурний функціоналізм Т.Парсонса та Р. Мертона	2	
14	Франкфуртська школа соціології	2	2
15	Виникнення і розвиток символічного інтеракціонізму	2	
16	Феноменологічна соціологія та етнометодологія	2	2
17	Конфліктологічна парадигма у соціології	2	
18	Соціологічні концепції індустріального та постіндустріального суспільства	2	2
19	Багатоманітність течій сучасної соціології	4	
20	Соціологічне осмислення глобалізації та суспільних змін	2	
Всього		44	18

6. Самостійна робота

№ з.п.	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Предмет історії соціології як науки	5	7
2	Соціальне знання античності	5	7
3	Соціальне знання епохи Середньовіччя та Нового часу	7	7
4	О.Конт – засновник класичної соціології	5	7
5	Еволюційна соціологія Г. Спенсера	5	7
6	Натуралізм в соціології	7	7
7	К. Маркс і його роль в соціології	5	7
8	Психологічний напрямок в соціології	7	7
9	Соціологічна творчість Ф. Тьоніса та Г.Зімеля	5	7
10	Соціологічна творчість М. Вебера	5	7
11	Соціологічна творчість Е. Дюркгейма	5	8
12	Соціологічна система В. Парето	7	8
13	Становлення емпіричної соціології	5	8
14	Значення класичного етапу розвитку соціології для подальшого становлення соціального знання	5	8
15	Соціологія ХХ ст.: загальна характеристика, предмет, періодизація	8	11
16	Чиказька соціологічна школа	9	11
17	Багатоманіття соціологічних розвідок 1910-1940-х років	8	11
18	Соціологія П.Сорокіна	8	11
19	Структурний функціоналізм Т.Парсонса та Р. Мертона	8	11
20	Франкфуртська школа соціології	8	11
21	Виникнення і розвиток символічного інтеракціонізму	9	11
22	Феноменологічна соціологія та етнометодологія	8	11
23	Конфліктологічна парадигма у соціології	8	10
24	Соціологічні концепції індустріального та постіндустріального суспільства	8	10
25	Багатоманітність течій сучасної соціології	8	10
26	Соціологічне осмислення глобалізації та суспільних змін	8	10
Всього		176	230

7. Індивідуальні завдання

Підготовка та захист презентації PowerPoint за обраною тематикою.

8. Методи навчання

Інтерактивні лекції, доповіді на семінарських заняттях, реферати, рецензії на відповіді однокурсників, диспути, конспектування, пошук нового матеріалу

у періодичних виданнях, мережі Інтернет, написання есе, складання словника, підготовка та захист презентації PowerPoint тощо.

9. Методи контролю

Виділяють поточний, модульний і підсумковий контролю.

Поточний контроль здійснюється під час лекційних і семінарських занять як в усній, так й у письмовій формі.

Модульний контроль знань є показником якості засвоєння студентами матеріалу змістових модулів. Він може проводитись усно або письмово, у вигляді контрольної роботи, тестування, виконання домашнього завдання зі змістового модулю, індивідуально або у групі.

Підсумковий контроль у першому семестрі у формі заліку виставляється студентам денної форми навчання автоматично на основі балів модульних контролів. Якщо результат студента не влаштовує, в нього є можливість покращити його шляхом виконання залікової контрольної роботи, тестування або підсумкової співбесіди. У другому семестрі за опрацювання матеріалу студент може отримати 50 балів, решту – 50, за результатами складання екзамену.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота																							Екзамен	Сума	
Змістовий модуль № 1													Змістовий модуль № 2												
Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	50	100
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
2	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3
25													25												

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою			
		Для екзамену	Для заліку		
90-100	A	відмінно	зараховано		
82-89	B	добре			
74-81	C	задовільно			
64-73	D				
60-63	E				
35-59	FX	незадовільно можливістю повторного складання	3	не зараховано можливістю повторного складання	3
0-34	F	незадовільно обов'язковим повторним вивченням дисципліни	3	не зараховано обов'язковим повторним вивченням дисципліни	3

11. Методичне забезпечення

Опорні конспекти лекцій, підручники та навчальні посібники, монографії, тести для модульних контрольних робіт, методичні рекомендації

12. Рекомендована література

Базова

1. Зарубіжна соціологія (XX - початок XXI століття): хрестоматія : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Дніпропетр. нац. ун-т ім. О. Гончара ; уклад.: В. Г. Городяненко, В. В. Ніколенко. - Д. : Вид-во ДНУ, 2009. – 654 с.
2. Захарченко М. В. Історія соціології від античності до початку XX ст.: навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. / М. В. Захарченко, О. І. Погорілий. – К. : Либідь, 1993. - 334 с.
3. История социологии. XIX – начало XX века: в 2 ч. Ч.1. Западная социология: учеб. Пособие для студентов вузов / А.В. Воронцов, И.А. Громов. – М.: Гуманитар. изд.центр ВЛАДОС, 2005. – 423 с.
4. История теоретической социологии. В 4-х т. Т.1 / Ответ. Ред. и составитель Ю.Н. Давыдов. – М.: Канон, 1997. – 496 с.
5. Козирев М.П. Соціологія : підручник / М. П. Козирев ; Львів. держ. ун-т внутр. справ. - Львів : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2016. - 655 с.
6. Козловець М.А. Соціологія: кредит.-модул. курс : навч. посіб. / М.А. Козловець, В.О. Федоренко, І.В. Копитова; Міжрегіон. акад. упр. персоналом, Житомир. ін-т. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2013. – 491 с.
7. Купрієнко С.А. Словник Соціології (літери А–Я) / С.А. Купрієнко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://kuprienko.info/kupriyenko-s-a-slovník-sotsiologiyi-literi-a-ya/7/>.
8. Курбатов В.И. Современная западная социология. Учебное пособие. – Ростов-на Дону: Феникс, 2001. – 416 с.
9. Лукашевич М.П. Спеціальні та галузеві соціологічні теорії / М.П. Лукашевич, М.В. Туленков. – К. : МАУП, 1999. - 344 с.
10. Лукашевич Н.П. Введение в социологию : учеб.- метод. пособ. / Н.П. Лукашевич, Н.В.Туленков. - К. : МАУП, 1996. - 124 с.
11. Лукашевич М.П. Соціологія. Загальний курс: підручник /М.П. Лукашевич, М.В. Туленков. – К.: Каравела, 2004. – 456 с.
12. Масионис Дж. Социология / Дж. Масионис ; пер. с англ.: З. Замчука, С. Комарова, А. Смирнова. - 9-е изд. - СПб. : Питер, 2004. - 752 с.
13. Общая социология : учебное пособие / под общ. ред. проф. А.Г. Эфендиева. – М. : ИНФРА-М, 2002. – 654 с.

14. Погорілий О. І. Соціологічна думка ХХ століття: посібник / О.І. Погорілий ; Міжнародний фонд «Відродження». - К. : Либідь, 1996. – 224 с.
15. Попова И.М. Социология. Введение в специальность. Учебник для студентов высших учебных заведений. – Киев: Тандем, 1997. – 287 с.
16. Радугин А. А. Социология / А. А. Радугин, К. А. Радугин. – М. : Наукма, 1996. – 453 с.
17. Сірій Є.В. Соціологія: загальна теорія, історія розвитку, спеціальні та галузеві теорії. – К.: Атіка, 2004. – 480 с.
18. Практикум з соціології. Навчальний посібник для студентів. За ред. В.М. Пічі. – Львів: Новий світ-2000, 2007. – 368 с.
19. Слющинський Б.В. Соціологія: навчально-методичний посібник для студентів ВНЗ / Б.В. Слющинський, П.М. Іванов. - Маріуполь, 2011. - 148 с.
20. Соколов С. В. Социология : учеб. пособие / С. В. Соколов. – М. : Форум, 2008. – 400 с.
21. Соціологічна думка України : навч. посіб. / М. В. Захарченко, В.Ф. Бурлачук, М. О. Молчанов та ін.. – Київ: Заповіт, 1996. – 423 с.
22. Соціологія : підручник / Ю. Ф. Пачковський та ін.; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. – Л. : ЛНУ ім. Івана Франка, 2011. – 416 с.
23. Соціологія: схеми, таблиці, діаграми, графіки: навч. посіб. / Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка, Ін-т лідерства та соц. наук ; авт.-уклад. Т. Г. Купрій. - К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2011. – 160 с.
24. Соціологія. Збірник кейсів: навч.-метод. посіб. / О.Є. Коваль, А.Н. Гірняк, Т.Л. Надвинична, В.С. Біскуп; за заг. ред. А.В. Фурмана. – Тернопіль: Економічна думка ТНЕУ, 2017. – 53 с.
25. Танчин І.З. Соціологія / І.З. Танчин. – К. : Знання, 2007. – 351 с.
26. Яремчук С.С. Соціологія: навч. посіб. / С. С. Яремчук ; Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. - Чернівці : Рута, 2015. - 239 с.

Допоміжна

1. Історія вітчизняних соціологічних теорій і вчень: навч.-метод. посібник / Донецький держ. ун-т управління; уклад. В. В. Білецький. - 2. вид. – Донецьк: ДонДДУ : УКЦентр ; Донецьк : НТШ-Донецьк2007. - 136 с.
2. Американская социологическая мысль. Хрестоматия. Под ред. В.И. Добренькова. М., 1996.
3. Арон Р. Этапы развития социологической мысли. М.. 1993.
4. Гофман А.Б. Семь лекций по истории социологии. – М.: Университет, 1999
5. Западноевропейская социология XIX - начала XX веков. Тексты. Под ред. В.И. Добренькова. М., 1997.
6. Капитонов Э.А. История и теория социологии. Социология XIX в. Учебное пособие для вузов. – М.: «Издательство ПРИОР», 2000.– 477 с.

7. Ручка А.О. Курс Історії теоретичної соціології / А.О. Ручка, В.В. Танчер. – К., 1995. – 224 с.
8. Соціологія: Короткий енциклопедичний словник / В.І. Волович, В.І. Тарасенко та ін., під заг. ред. В.І. Воловича. – К., 1998.
9. Западноевропейская социология XIX века. Тексты. Под ред. В.И. Добренькова. М., 1996.
10. Соціологія: відповіді на питання екзаменац. білетів : навч. посіб. / Н.Й. Черниш та ін. ; за ред. д-ра соц. наук, проф. Н. Й. Черниш. - К.: Знання, 2012. - 446 с.